

Datça Badem Çiçeği Festivali'nin Yöre Turizmine Olası Etkileri: Yerel Esnaf Üzerine Bir Araştırma

Gizem Özgürel¹ Özge Alkan¹ Serap Ok²

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Marmaris Turizm MYO, Öğr. Gör.

²Bilim Uzmanı

*Sorumlu Yazar

E-mail: oalyakut@hotmail.com

Geliş Tarihi: 27 Mayıs 2018

Kabul Tarihi: 20 Haziran 2018

Özet

Festivaller günümüzde önemli bir sosyal olay, değerli bir etkinlik olarak görülmektedir. Ülkelerde, kentsel ya da kırsal alanlarda gerçekleştirilen festivaller, çekicilik yaratarak birçok ziyaretçinin/turistin yöreye gelerek etkinliğe katılmasını sağlamaktadır. Düzenlenen festivalin türüne ve kapsamına bağlı olarak katılımcı sayıları değişmekle birlikte, turizm açısından bu hareketlilik ekonomik, sosyal ve kültürel etkiler yaratmaktadır. Muğla İli Datça İlçesi'nde ilk defa 16-18 Şubat 2018 tarihleri arasında 3 gün süreyle "Datça Badem Çiçeği Festivali" düzenlenmiştir. Festivalde yöre kültürünün tanıtılması amaçlanmış, yöresel yemeklerden atölye ziyaretlerine birçok etkinliğe programa dâhil edilmiştir. Her yıl düzenlenmesi planlanan festivalin yöre turizmine olası etkilerinin neler olabileceği sorusunun cevabı yerel esnaf perspektifinden tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda araştırmada nitel araştırma tercih edilmiş, yerel esnaftan 25 kişiyle yüz yüze görüşülerek, yarı yapılandırılmış sorular sorularak ihtiyaç duyulan veriler toplanmış, verilen cevaplar içerik analizi yapılarak yorumlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre katılımcıların; %68'i (f=17) "Datça doğumlu", %72'si (f=18) "16 yılı aşkın süredir Datça'da ikamet etmekte" ve %56'sı "turizm sektöründedir". Görüşme yapılan yerel esnafın Datça Badem Çiçeği Festivaline yönelik görüşleri arasında "esnaf ve yerel halka ekonomik katkı sağlaması" ve "Datça'da kış döneminde de turizmin yapılabileceğinin anlaşılması" ifadelerdeki sıklık açısından öne çıkmıştır. Katılımcıların %84'ü (f=21) "Datça'da başka festival ve etkinlikler için potansiyel olduğunu" belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Etkinlik Turizmi, Festival, Festivalin Etkileri, Datça Badem Çiçeği Festivali, Yerel Esnaf

Possible Effects of Datça Almond Flower Festival on Region Tourism: A Survey on Local Tradesmen

Abstract

Today, festivals are seen as an important social phenomenon, a valuable event. Festivals in countries, urban or rural areas, attract many visitors/tourists to participate in the event by creating attractiveness. Although the number of participants varies depending on the type and scope of the festival being organized, this mobility in terms of tourism creates social, cultural and economic effects. "Datça Almond Flower Festival" was organized for the first time in Muğla, Datça District for 3 days between February 16-18 in 2018. The aim of the festival is to introduce local cultures and many activities are included in the program. Possible effects on local tourism of the festival planned to be organized every year have been tried to be determined from the perspective of local tradesmen. In this direction, qualitative research was preferred in the survey, 25 local interviewees were interviewed face-to-face, semi-structured questions were asked and necessary answers were collected and the answers were interpreted by analyzing the content. According to the finding obtained 68% (f=17) are "born in Datça", 72% (f=18) are "resident in Datça, which is more than 16 years old" and 56% are "in the tourism sector". Among the opinions of the local tradesmen interviewed about the Datça Almond Flower Festival, it was emphasized in terms of the frequency of expressions "to provide economic contribution to tradesmen and local people" and "to understand that tourism could be done in Datça in winter". 84% of the participants (f=21) stated that "there is potential for other festivals and activities in Datça".

Keywords: Event Tourism, Festival, Effects of Festival, Datça Almond Flower Festival, Local Tradesmen

Giriş

Festivaller ve kutlamalar sosyal bir olgu olarak neredeyse insanlık tarihi kadar eskiye dayanmakta, geçmişten günümüze kültürel unsurların sergilendiği bir ortamda gerçekleşmektedir. Turizm açısından gelişmiş ve gelişmekte olan destinasyonlar için festivaller önemli bir değer olarak kabul edilmekte ve birçok yönden destinasyonlara katkı sağladığı bilinmektedir. Festivaller ile turizmin çeşitlendirilmesi, turizmin mevsimsellik özelliğinden kaynaklı sezon kısıtlılığı sorununun çözülmesi ve turistik talebin ülke içerisinde dengeli dağılımı sağlanabilmektedir. Festivallerin diğer bir önemli katkısı da düzenlendikleri destinasyonun çekiciliğini ve farkındalığını artırmasıdır. Festivaller turist akışlarını hızlandırmakta, yöre altyapı ve üstyapısının gelişmesine katkılar sunmakta, medya desteği ile destinasyonun konumlandırılması, markalaştırılması sağlanabilmektedir [1].

Bu araştırmada yerel esnafın Datça'da ilk defa düzenlenen Badem Çiçeği Festivali'nin etkilerine yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Konuya ilişkin literatürde henüz bir araştırma yapılmamış olması, bu

araştırmanın yapılmasında etkili olmuştur. Yapılan bu araştırma ile literatüre ve Datça etkinlik turizmine katkı sağlanması açısından önemli bir çalışma olduğu düşünülmektedir. Araştırma kapsamında öncelikle literatür taraması yapılarak, festival ve etkinlik turizmi kavramlarına değinilmiş, festivallerin destinasyona etkileri, Datça destinasyonu ve Datça Badem Çiçeği Festivali hakkında bilgilere yer verilmiştir. Devam eden kısımda ise Datça ilçesinde esnaflarla yapılan derinlemesine görüşmenin bulguları ve yorumlarına, son olarak da sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

1. Festival ve Etkinlik Turizmi Kavramları

Festival ve etkinlik turizmi araştırmaları hala yeni bir araştırma alanı olarak görülmekte, 1980'lerin sonundan itibaren dergi ve konferanslarda yapılan araştırmalar ile ilgili literatür zenginleştirilmektedir. Yapılan araştırmaların bir kısmında festival ve etkinlikler turizm ile bağlantısı olarak ele alınmasa da, diğer bazı yazarlar tarafından zaman zaman turizm çerçevesi içerisine alınması çabaları görülebilmektedir [2].

Festival kavramı Türk Dil Kurumu'nda isim anlamı olarak; “*dönemi, yapıldığı çevre, katılanların sayısı veya niteliği programla belirtilen ve özel önemi olan sanat gösterisi*” olarak tanımlanmaktadır [3]. Litvin ve Fetter (2006) festival kavramını; bölgeye turist gelmesini sağlayan ve bundan dolayı oluşan istekle, o bölgede bulunan işletmelere ekonomik talep yaratan etkinlikler olarak tanımlamışlardır [4].

Turizm destinasyonları açısından turist tercihinde etkili olan yöredeki çekicilikler ve olaylar arasında; fuarlar, spor etkinlikleri, sergiler, yerel etkinlikler ile popüler olarak görülen festivaller yer almaktadır [5]. Etkinlik kavramını; “*katılımda bulunan birey üzerinde bir etki yaratan, dikkatli ve hünarlı bir biçimde oluşturulmuş bir deneyim*” olarak tanımlamak mümkündür [6]. Etkinlikler başlı başına turistik birer çekicilik oluşturarak, yerel, bölgesel, ulusal ve hatta küresel ölçekte turist akışlarına yol açmaktadır.

Yeni Zelanda Turist ve Tanıtım Dairesi (1987) “etkinlik turizmini; uluslararası turizmin önemli ve hızlı büyüyen bir parçası” olarak bildirdiğinden bu yana kavram yaygın olarak kullanılmaktadır [7].

Etkinlik turizmi son dönemlerde özel ilgi turizmi kapsamında turizm pazarının dikkat çeken argümanlarından biri haline gelmiştir [8]. Katılımcıları açıdan benzersiz bir deneyim yaşama fırsatı sunan etkinliklere her geçen gün ilgi artarak devam etmektedir. Özellikle festivaller antik çağlardan günümüze katılımcılarıyla, izleyici ve ziyaretçileriyle her zaman ilgi odağı olmuşlar, insanların toplumsal yaşamına renk ve hareketlilik getirmişlerdir. Gündelik yaşamın monotonluğundan uzaklaştıran etkinlikler; tarım ürünlerinin hasat dönemlerinde yapılan yerel etkinliklerden, fuarlara, spor müsabakalarından, kültür ve sanat etkinliklerine ve hatta günümüzün temalı parklarına kadar uzanan geniş bir yelpazede etkinlik turizminin kapsamına alınabilmektedir [6;9].

Şekil 1. Turizm ve Etkinlik Çalışmalarıyla Bağlantılı Olarak Etkinlik Turizmi

Kaynak: “Event tourism: definition, evolution, and research [10].

Getz'e (2008) göre etkinlik turizmi, turizm yönetimi ve etkinlik yönetimi arasında bir dizi ilişki bulunmaktadır. Etkinlik turizmi, turizm sektörünü ve etkinlik sektörünü birbirine bağlayan bir köprü vazifesi görmektedir [10]. Bir başka ifadeyle etkinlik turizmi; ev sahibi toplulukların turizm gelişimini sağlamak veya sürdürmek için etkinlikler aracılığıyla sahip olunan yeteneklerin tam olarak değerlendirilmesidir. Etkinlik turizmi içerisinde eşsiz bir konuma sahip olan festivaller; sanat, alışveriş, tarihsel açıdan önemli olan olaylar, yöresel yemekler, tarım ürünleri, bulunduğu bölgenin simgesi olan ürünler gibi birçok farklı temaya sahip olarak destinasyonlarda düzenlenmektedir [8].

2. Festivallerin Destinasyona Etkileri

Son dönemlerde festivallerin sayı ve çeşitliliğinde önemli düzeyde artışlar görülmektedir [11]. Festivallerin yapıldığı turizm destinasyonlarında farklı amaçlarla hazırlanan, kapsam ve boyut yönünden çeşitlilik gösteren programlar göze çarpmaktadır [12]. Gelişen teknoloji ile insanlar artık dünyanın dört bir tarafında yapılan etkinliklerden haberdar olabilmektedirler. İletişim ve ulaşım alanındaki gelişmeler, festivallere kolayca erişebilme fırsatı sunmaktadır. Mair ve Duffy (2015) festivallerin; turistik ürün yaratarak destinasyonları bir varış yerine dönüştürdüklerini, durağan çekim merkezlerini canlandırabildiklerini ve destinasyonun otantik kültürüne bir bakış vaat etmelerinden dolayı güçlü bir turizm potansiyeline sahip olduklarını ifade etmektedirler [13]. Devam eden kısımda festivallerin destinasyona yönelik kısa ve uzun vadeli etkileri; ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarıyla incelenmiştir.

2.1. Festivallerin Sosyal ve Kültürel Etkileri

Festivaller düzenlendikleri destinasyonlarda; topluluk duygusu yaratma, sosyal bağları güçlendirme, toplumsal

kaynaşma ve kültürel bütünleşmeyi sağlamaktadır [14]. Aynı zamanda festivaller, ziyaretçiler ile yerel halk arasında etkileşimler için fırsatlar yaratan, sosyal ve kültürel yönü ağır basan etkinliklerdir.

Ev sahipliği yapan yerel halk ile ziyaretçilerin birlikte yapılan faaliyetlere katılmasında; teşvik edici ortak bilgi üretimi ortamı yaratılmasında, sosyal ilişkilerin geliştirilmesinde ve taraflar arasında güven inşa edilmesinde festivaller itici bir güç oluşturmaktadır [15]. Aynı zamanda festivaller; yerel kültürel mirasın korunmasında, tanıtılmasında, unutulmaya yüz tutmuş örf ve adetlerin yeniden canlandırılmasında, kültürün gelecek nesillere ulaştırılmasında, var olan değerlerle gurur duyularak toplumsal özgüvenin artırılmasında, yerel halkın yaşam kalitesinin yükseltilmesinde bir araç olabilmektedirler. Festivallerin temelinde yer alan varsayımlar arasında, bir topluluk oluşturma faaliyeti olarak işlev görmesi, ortak kimlik ve toplumsal aidiyet yaratması sayılmaktadır [13, 54-56]. Yerelde uyum ve işbirliği için fırsat sunan festivaller, yerel yönetimler tarafından desteklendiğinde, arzulanan ve belki de hayal edilen toplumun yaratılmasını sağlayacaktır.

2.2. Festivallerin Ekonomik Etkileri

Yapılan birçok araştırma tanımlanmış bir topluluk içerisinde festivallerin ağırlıklı olarak ekonomik etkilerine odaklanmıştır [11]. Festivallerin destinasyona en belirgin kısa süreli etkisi ziyaretçi sayısında yarattığı artıştır [16]. Özellikle turizmde düşük sezon olarak ifade edilen dönemlerde gerçekleştirilen festivaller, destinasyona yönelik ziyaretçi sayısını artırmaktadır [17]. Artan ziyaretçi sayısı, artan gelir anlamına gelmektedir. Son yıllarda yerel, bölgesel, ulusal ya da küresel ölçekte düzenlenen festivaller, düzenlendikleri destinasyonun ekonomisinde doğrudan

ve dolaylı gelir etkisi yaratmaktadır. Destinasyonda faaliyet gösteren, turizme bağımlı ve turizmden bağımsız işletmelerin gelirlerinde artış olanağı yaratan festivaller, istihdam açısından da yöre halkına doğrudan ve dolaylı istihdam fırsatları sunmaktadır. Katılımcıların konaklaması, ulaşimleri, alışverişleri, yeme içme gibi gereksinimlerini karşılamak üzere yaptıkları harcamaları, esnafın ek gelir elde ederek kalkınmasına olanak sağlamaktadır. Üretim ve tüketimin birbirlerini tetikleyen zincirleme bir süreç olduğu gerçeğinden hareketle, festivale yönelik harcamalar dizisi sırasında birçok kişi ve kuruluş, festivale yönelik yeni mal ve hizmetler üretmekte, ek gelir olanağına kavuşmakta, bir diğer taraftan yeni iş fırsatları yaratmaktadır. Festival alanlarının kiralanması, sergi, konser ve benzeri etkinlikler için organizatörlerin yaptıkları harcamalar ile yatırım harcamaları da bölgede gelir etkisi yaratmaktadır. Festivaller aynı zamanda kamu ve özel sektör tarafından yatırımların destinasyona yönelmesinde uyarıcı bir etkiye sahiptirler [18]. Sonuç olarak, yöre ekonomisinde canlanma, ekonomik faaliyetlerin miktar ve çeşidinde artış sağlanmaktadır [19].

Yukarıda belirtmiş olduğumuz ifadelerden özetle düzenlenen festivaller; destinasyondaki turizm gelişimine, ekonomik büyüme ve kalkınmaya, yerel esnafa ve yerel halka önemli düzeyde katkı sağlamaktadır. Yapılan araştırmalarda yerel halk tarafından desteklenen, yerel halk ve ziyaretçiler tarafından katılımın sağlandığı festivallerin başarılı ve sürdürülebilir oldukları ifade edilmektedir [20]. Farklı zamanlarda ve farklı kategorilerde düzenlenen festivaller, geleneksel hale getirildiğinde destinasyonun tanınırlığını ve bilinirliğini artırmakta, sosyal ve ekonomik açıdan yörenin elini güçlendirmektedir [21]. Festivaller, destinasyona yönelik turizm talebi yaratmada, talebi yönlendirmede, olumlu bir imaj yaratılmasında itici güç oluşturmaktadır [22; 23]. Özellikle turizmin 12 aya yayılmasında, kültürel mirasın sürdürülebilirliğinin sağlanmasında, kültür aktarımında [24], pazarlama faaliyetlerinde arzulanan hedeflere ulaşılmasında festivallerin önemli bir misyon üstlendiğini ifade etmek yerinde olacaktır.

3. Datça Destinasyonu ve Badem Çiçeği Festivali

Datça Yarımadası, Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilmiş olması dolayısıyla bozulmamış doğası, 235 km'lik sahil şeridi ve 52 koyu, zengin flora ve faunası, Knidos Antik Kenti ile gelecekte en önemli turizm merkezlerinden biri olmaya aday Muğla'nın bir ilçesidir. Datça yarımadasının tarihi M.Ö. 2000'lere kadar uzanmaktadır. Pers, Roma, Bizans ve Osmanlı İmparatorluğu gibi medeniyetlere ev sahipliği yapmış olan Datça, tarih boyunca Anadolu'nun önemli ticaret, kültür ve sanat merkezlerinden birisi olmuştur [25].

Eko turizm açısından zengin bir potansiyel barındıran Datça, trekking, sörf, yelken gibi doğa ve su sporlarının yapılabileceği ideal ortamlara sahiptir. Bodrum ve Fethiye gibi iki önemli turizm destinasyonu arasında yoğunlaşan yat turizminin uğrak noktalarından biri olarak da ön plana çıkmaktadır. Datça Yarımadası, Bodrum ve Marmaris'ten "Mavi Tur" düzenleyen tekneler için oldukça önemli bir güzergâh olmaktadır [25]. Sürekli esen rüzgârı ile nemsiz, rahat bir tatil ortamı sunan Datça, temiz ve bol oksijenli havasıyla sağlık turizmi için de ideal bir yerdir.

Turizm, ilçenin ekonomik hayatında son yıllarda hızla önem kazanmış ve halkın önemli gelir kaynakları arasında yer almaya başlamıştır. Turizm gelişimine bağlı olarak, ilçede konaklama tesislerin sayısı ve yatak kapasitesi yıldan yıla artan bir hızla yükselmektedir. Geleneksel yöntemlerin

hâkim olduğu tarımsal faaliyetler ilçe ekonomisinin temelini oluşturmaktadır. Tarım sektöründe gelir; bal, badem, çam, zeytinyağı ve güzlük domates üretiminden sağlanmaktadır. Tarım ürünleri içerisinde bademin yarattığı ekonomik etkiden dolayı ayrı bir yeri ve önemi vardır. .

İlki, 16-18 Şubat 2018 tarihleri arasında düzenlenen Badem Çiçeği Festivalinde; badem çiçeği fotoğraf turları, doğa yürüyüşleri, Knidos ve Eski Datça gezileri, badem çiçeği fotoğraf yarışması, şarap tadımı gibi etkinliklere yer verilmiştir. Ayrıca Datça merkez ve Palamutbükü sahil köyünde badem ürünleri ve yöresel yemek satışları, doğal üretim atölyeleri, Datça'da üretilen el işi takı ve hediyelik ürünlerin sergilendiği stantlar kurularak festivale zenginlik katılmıştır. Yöresel kültürü yansıtan dans ve müzik topluluklarının dışında, çeşitli dans gösterileri ve konserler festival için gelen ziyaretçilerin beğenisine sunulmuştur. "Datça'yı görmek için bir sebep daha, badem çiçeği festivali" sloganı ile sosyal medyada duyurulan festival çok dikkat çekmiştir [26].

4. Metodoloji

Araştırmada Muğla ili Datça ilçesinde gerçekleştirilen Badem Çiçeği Festivali'nin etkilerine yönelik yerel esnafın algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda esnafın festivale yönelik bakış açılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Festivale yönelik algıların tespiti, başta yerel yönetimler olmak üzere turizm paydaşlarına sağlayacağı öngörüler ve olası katkılar açısından değerli görülmüştür.

Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş, derinlemesine görüşmeler yapılarak gereksinim duyulan veriler elde edilmiştir. Veriler, yarı yapılandırılmış soru formu kullanılarak, yüz yüze yapılan görüşmeler ile elde edilmiştir. Bu tekniğin kullanılmasının sebebi elde edilmek istenen verilerin ölçekli sorularla elde edilmesinin mümkün olmaması, durum tespitinin yapılmak istenmesidir [27].

Araştırmanın evrenini Datça ilçesinde faaliyet gösteren esnafın oluşturmaktadır. Kolayda örnekleme ile evrenden kolayca ulaşılabilen esnafın arasından örneklem seçilmiştir. Benzer cevapların alınmaya başlanmasıyla veri toplama işlemleri sonlandırılmıştır.

Derinlemesine görüşmede sorulacak olan soruların oluşturulması aşamasında etkinlik turizmi ile ilgili literatürden yararlanılmış, ve bu alanda uzmanlığa sahip kişilerin görüşleri alınmıştır. Soru formu iki kısımdan oluşturulmuş, birinci kısımda katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmeye yönelik altı soruya, ikinci kısımda festivale yönelik algılarını tespit etmeye yönelik dokuz açık uçlu soruya yer verilmiştir. Datça'da yerel esnaftan verilerin toplanması 10-11 Mart 2018 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Toplam 25 esnafı görüşmeler yapılmış, elde edilen veriler, alt konu başlıklarına ayrılarak sınıflandırılmış ve yorumlanmıştır. İç geçerliliği sağlamak için, araştırmacılar tarafından alınan notlar, görüşme yapılan esnafa tekrar okunarak, söylemek istediklerinin doğru biçimde kayıt altına alınmadığının kontrolü yapılmıştır.

4.1. Araştırma Bulguları

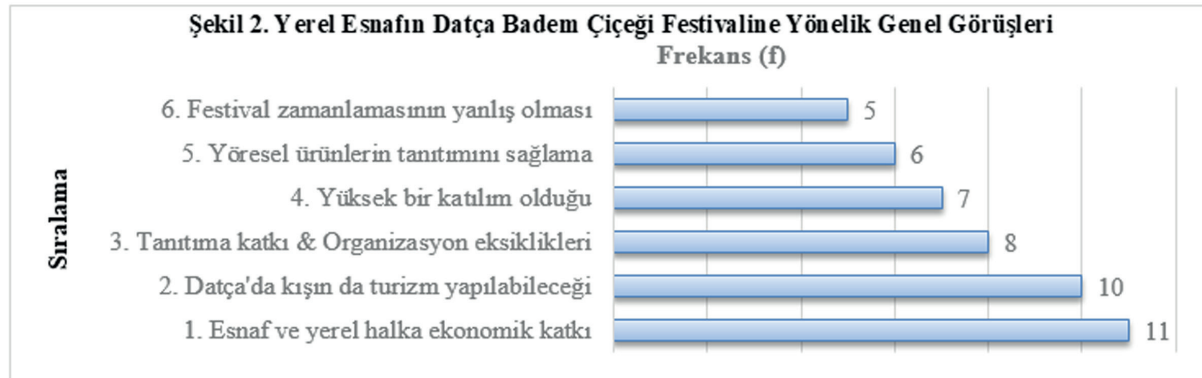
Araştırma kapsamında elde edilen bulgular aşağıda tablolar olarak sunulmuş ve yorumları yapılmıştır.

Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)	Değişkenler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Yaş			Doğum Yeri		
26-35	7	28	Datça	17	68
36-45	10	40	Diğer	8	32
46-55	7	28	Toplam	25	100
56 ve üzeri	1	4			
Toplam	25	100			
Cinsiyet			İkamet Süresi		
1-15 yıl	7		28		
Erkek	17	68	16-30 yıl	4	16
Kadın	8	32	31 yıl üzeri	14	56
Toplam	25	100	Toplam	25	100
Eğitim			İş Alanı		
İlköğretim	1	4	Turizm	14	56
Ortaöğretim	15	60	Yöresel ürün satışı	5	20
Lisans	9	36	Diğer (market, emlak, manav vb.)	6	24
Toplam	25	100	Toplam	25	100

Tablo 1’de katılımcıların demografik bilgilerine yer verilmiştir. Katılımcılar “yaş değişkenine” göre incelendiğinde; %28’i “26-35 yaş aralığında” (f=7); %40’ı “36-45 yaş aralığında” (f=10), %28’i “46-55 yaş aralığında” (f=7) ve %4’ü “56 ve üzeri yaş aralığında” (f=1)’dir. “Cinsiyet” değişkenine göre katılımcıların %68’i (f=17) “erkek”, %32’si (f=8) “kadın”lardan oluşmaktadır. “Eğitim” değişkenine göre katılımcıların %60’ı (f=15) “ortaöğretim”, %36’sı (f=9) “lisans”, %4’ü (f=1) “ilköğretim” derecesine sahiptir. “Doğum yeri” değişkenine göre katılımcıların %68’i (f=17) “Datça”, %32’si (f=8)

“Datça dışı”nda yerde doğduklarını belirtmişlerdir. “İkamet süresi” değişkenine göre katılımcıların %28’i (f=7) “1-15 yıl arası”, %16’sı (f=4) “16-30 yıl arası” ve %56’sı (f=14) “31 yıl ve üzeri” süredir Datça’da ikamet etmektedir. “İş alanı” değişkenine göre katılımcıların %56’sı (f=14) “turizm sektöründe” %20’si (f=5) “yöresel ürün satışı” ve %24’ü (f=6) “diğer” iş alanlarında iş sahibi olduklarını belirtmişlerdir.

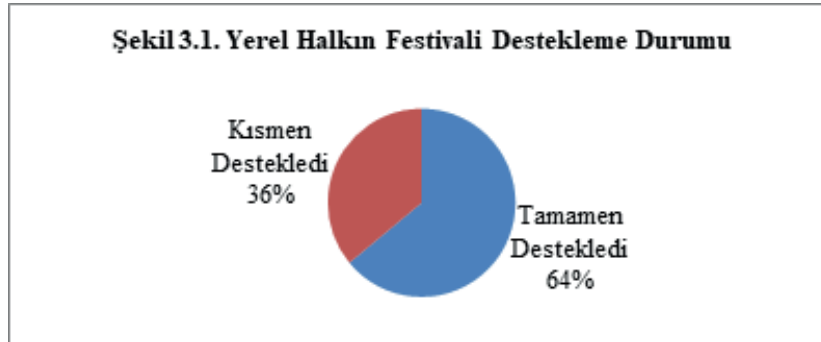
Aşağıda Şekil 2’de yerel esnafa sorulan “Datça Badem Çiçeği Festivali hakkında görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır.

Şekil 2’de katılımcıların verdikleri cevaplar incelendiğinde sıklık açısından; 1. sırada “*esnaf ve yerel halka ekonomik olarak katkı sağladığını*” (f=11), 2. sırada “*Datça’da kış döneminde de turizm aktivitelerinin yapılabileceğini*” (f=10), 3. sırada “*Datça’nın tanıtımının bu festival ile olumlu yönde yapıldığını*” ve “*ilk olmasından kaynaklı organizasyon eksiklikleri bulunduğunu*” (f=8), 4. sırada “*yüksek bir katılım olduğunu*” (f=7), 5. sırada “*yöresel ürünlerin tanıtımını sağladığı*” (f=6), 6. sırada “*festival tarihinin zamanlama açısından yanlış planlandığını (badem çiçeklerinin tam açmamış olmasından dolayı)*” (f=5) belirtmişlerdir. Bir destinasyonda düzenlenen etkinliklerin ve özellikle turizmin en önemli etkisi ilk olarak ekonomik katkı biçiminde ortaya çıkmaktadır (Martinho vd., 2018:10). Araştırmada elde edilen bulgular da bu durumu onaylar niteliktedir ve ifadelerde sıklık açısından birinci sırada yer almaktadır. İkinci sırada Datça’da kışın da turizm yapılabileceği yerel esnaf tarafından ifade

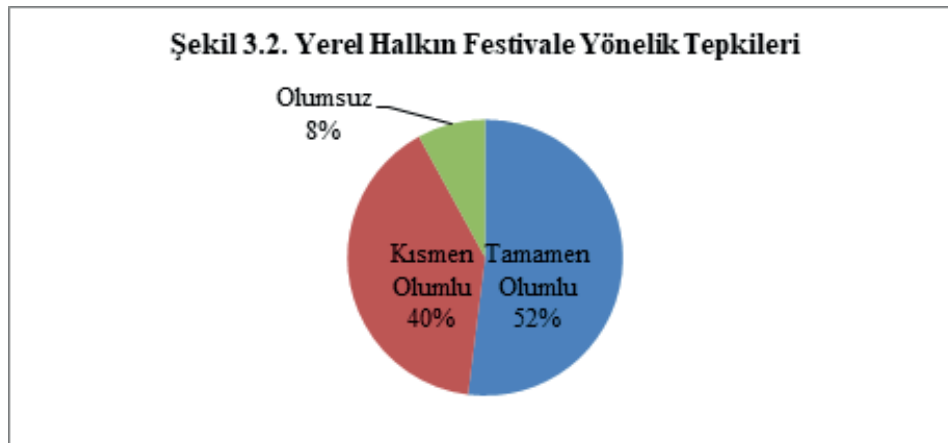
edilmiştir. Bu durum turizmin on iki yayılmasında etkili olan etkinliklerin bir sonucu olarak görülebilir. Turizm mevsimi olarak yaz dönemlerinde yoğun turist akışlarının yaşandığı Datça’da sezon dışı dönemde düzenlenen etkinlikler yöre turizminin çeşitlendirilmesine de katkılar sağlayacaktır. Yerel esnaf festivalin Datça tanıtımına katkı sağladığını ifade etmektedir. Gerek sosyal medya mecralarında yapılan tanıtım faaliyetleri gerekse gelen ziyaretçilerin ağızdan kulağa iletişim yoluyla çevrelere yöreyi tavsiye etmeleri turizm gelişimi açısından önemlidir. Katılımcılar ilk defa düzenlenen festivalde; organizasyon, duyurum ve zamanlama açısından bazı eksiklikler bulunduğunu daha sonra düzenlenecek festivallerde bu tür eksikliklerin giderileceği umudu taşıdıklarını belirtmişlerdir. Festivale katılımın yüksek olması ve Datça’nın yöresel ürünlerinin tanıtımına katkı sağlaması Datça açısından etkinlik turizminin geliştirilmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Katılımcılara “*yerel halkın festivali destekleme durumu ve yerel halkın festivale yönelik genel tepkileri*”ni nasıl değerlendirdikleri sorulmuş ve verilen cevaplar aşağıda Şekil 3.1. ve Şekil 3.2.’de gösterilmiştir.

Şekil 3.1’de “*Yerel halk bu festivali destekledi mi?*” sorusuna katılımcıların %64’ü (f=16) “*yerel halkın festivali tamamen desteklediğini*” ve %36’sı “*yerel halkın festivali kısmen desteklediğini*” (f=9) belirtmişlerdir. Festivalin yerel halk tarafından kısmen desteklendiği belirten katılımcılar; yerel halkın tamamının festival ile ilgili bilgilendirilmediğini,

haberdar olmadıklarını dolayısıyla da tamamen destek veremediklerini belirtmişlerdir. Turizm destinasyonlarında düzenlenen etkinliklerin ve turizm faaliyetlerinin yerel halk tarafından desteklenmesi sürdürülebilirliğin sağlanması açısından önemlidir [9].

Şekil 3.2.’de “*Yerel halkın festivale yönelik tepkileri hangi yönde oldu?*” sorusuna ise katılımcıların %52’si “*festivale yönelik halkın tepkilerin olumlu yönde olduğunu*” (f=13), %40’ı “*yerel halkın kısmen olumlu, kısmen olumsuz tepki gösterdiğini*” (f=10) ve %8’i ise “*yerel halkın olumsuz tepki gösterdiğini*” (f=2) ifade etmiştir. Yerel

esnafa göre kısmen olumsuz ve tamamen olumsuz tepki gösteren yerel halkın tepkilerinin nedenleri arasında; belli bir kesimin haberdar edilmemesi, stant kurulan alanlara uzak kalan işletmelerin herhangi bir yarar elde edememesi, zamanlamanın yanlış olduğunun düşünülmesidir.

Aşağıda **Tablo 2**'de “festival kapsamında hangi etkinlikleri yapıldığı” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar yer almaktadır.

Tablo 2. Festivalde Yapılan Etkinlikler		
Etkinlik Türü	Frekans (f)	Yüzde (%)
Stantların kurulması	1	21
Gösteriler (müzik, dans vb.)	2	19
Doğa yürüyüşleri	3	17
Fotoğraf yarışması	4	11
Eski Datça ile çevre köylere gezi (ipekböceği atölyesi, şarap evleri vb.)		
Yerel tohum topluluğu söyleşisi	5	3

Datça Badem Çiçeği Festivali'nde yapılan etkinliklerin neler olduğu katılımcılara sorulmuş ve verilen cevaplar ifadelerdeki sıklıklar açısından sıralandığında; 1. sırada “stantların kurulması” (f=21), 2. sırada “gösteriler (müzik,

dans vb.)” (f=19), 3. sırada “doğa yürüyüşleri” (f=17), 4. sırada “fotoğraf yarışması” ve “Eski Datça ile çevre köylere gezi (ipekböceği atölyesi, şarap evleri vb.)” (f=11), son olarak 5. sırada ise “yerel tohum topluluğu söyleşisi” (f=3) yer almıştır.

Şekil 4'te katılımcılara sorulan “festivalin yerel halka yönelik ne gibi etkileri oldu?” sorusuna verilen cevaplara yer verilmiştir.

Katılımcıların verdikleri cevaplar incelendiğinde sıklık açısından 1. sırada (f=23) “festivalin ekonomik katkı sağladığı”, 2. sırada (f=6) “düşük sezonda Datça'ya canlılık getirdiği” ve “Datça tanıtımına katkı sağladığı”, 3. sırada

(f=5) “yerel halka yöresel ürünleri tanıtmaya ve pazarlama fırsatı sunduğu” ve 4. sırada “sosyalleşme olanağı yarattığı” belirtilmiştir. Etkinlik turizmi kapsamında değerlendirilen festivallerin sosyal ve ekonomik etkileri yerel esnaf tarafından da benzer biçimde ifade edilmiştir.

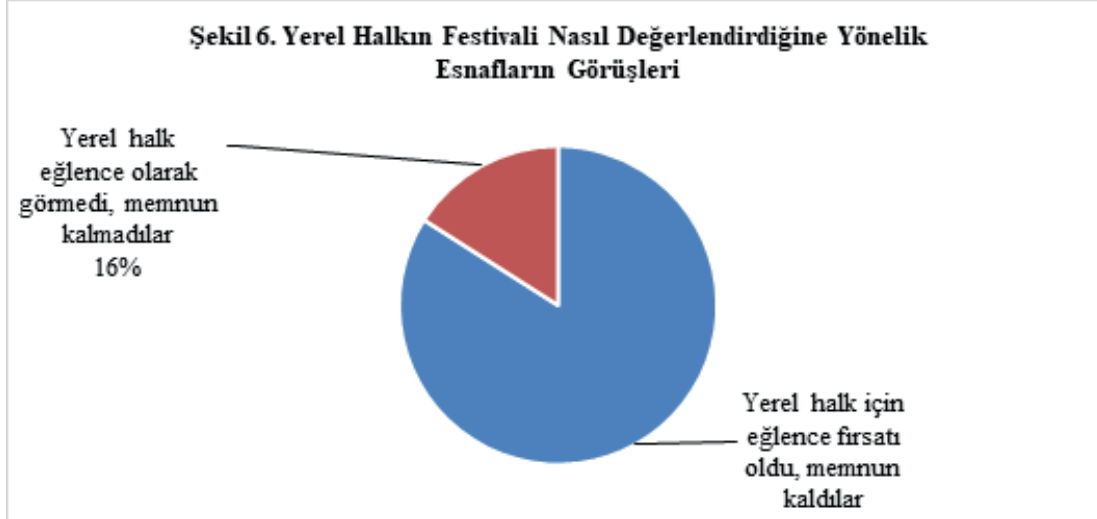
Aşağıda **Şekil 5**'te katılımcılara sorulan “festival süresince turizm işletmelerinin satışlarında artış olmuş mudur?” sorusuna verilen cevaplar sunulmuştur.

Katılımcıların cevapları incelendiğinde yerel esnafın tamamı “turizm işletmelerinin satışlarında artış olduğunu” (f=25) ifade etmişlerdir. Üç gün boyunca devam eden Datça Badem Çiçeği Festivaline çevre illerden ve festivalden haberdar olan birçok ilden Datça sevdalıları ziyaretçi olarak

katılmışlardır. Ziyaretçiler konaklama işletmelerinden yiyecek- içecek işletmelerine, ulaştırma işletmelerinden diğer hizmet işletmelerine kadar turizm sektörü içerisinde yer alan işletmelerden mal ve hizmet satın alımı yaparak ekonomik katkılar sağlamışlardır.

Aşağıda Şekil 6’da katılımcılara sorulan “festival yerel halk için bir eğlence fırsatı oldu mu, sizce yerel halk memnun kaldı mı?” sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır.

Katılımcıların verdiği cevaplar incelendiğinde; katılımcıların %84’ü (f=21) “festivalin halk için bir eğlence fırsatı olduğunu ve yerel halkın festivalden memnun kaldığını”, %16’sı (f=4) “yerel halkın eğlence olarak görmediğini ve memnun kalmadığını” ifade etmiştir. Datça

yaklaşık 20.000 civarında olan nüfusu ile küçük bir sahil kasabasıdır. Kış dönemi son derece hareketsiz olan ilçede yapılan festival ilçeye bir hareketlilik getirmiş, kısa süreli de olsa yerel halkın sosyal ve psikolojik gereksinimlerini gidermede bir araç rolü üstlenmiştir. Halkın tamamının festivalden haberdar edilmemiş olması yerel halkın bir kısmında memnuniyetsizlik yaratmıştır.

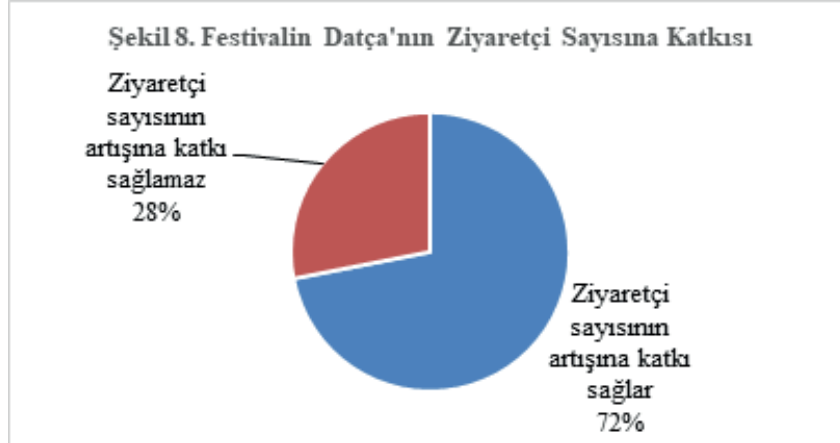
Aşağıda Şekil 7’de katılımcılara sorulan “festival Datça’ya neler kazandı?” sorusuna verilen cevaplar ifadelerdeki sıklıklarına göre frekansları ile aşağıda sunulmuştur.

Katılımcıların cevapları incelendiğinde sıklık açısından 1. Sırada “ekonomik kazanç” (f=23), 2. Sırada “sosyalleşme” (f=5), 3. Sırada “festival boyunca trafik problemi” (f=3), 4. Sırada “yerel halkta mutluluk” ve “eksikliklerin görülmesi” (f=2), 5. Sırada “canlılık” ve “tecrübe kazanımı” (f=1) yer

almıştır. Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda festivalin ekonomik, sosyal ve psikolojik açıdan yarattığı olumlu etkiler ile festival boyunca Datça’da ortaya çıkan trafik problemi olumsuz çevresel etki boyutları tespit edilmiştir.

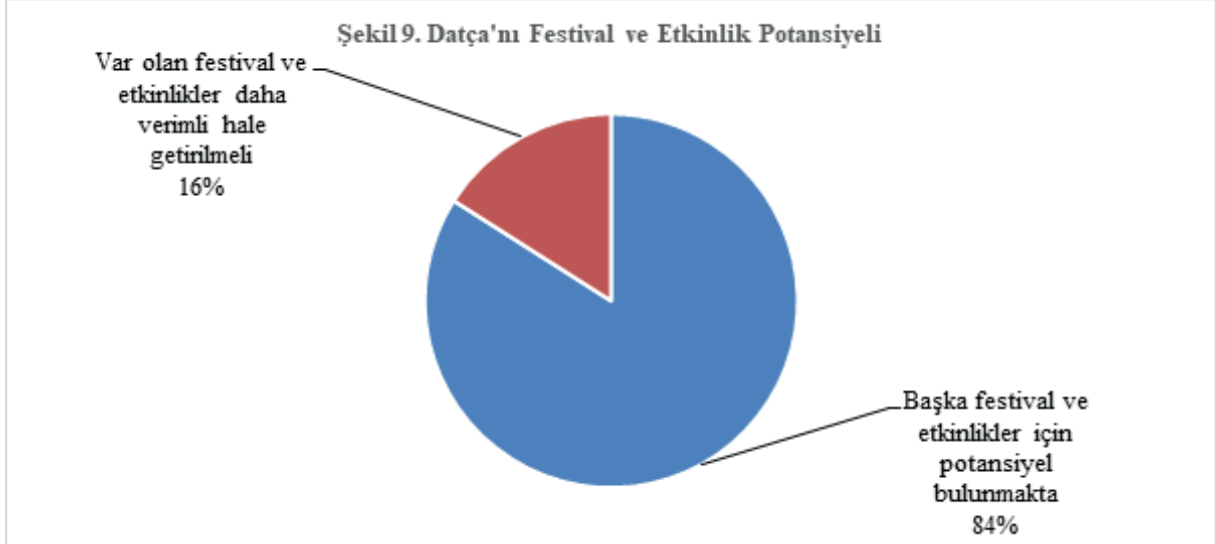
Şekil 8’de katılımcılara “sizce festival Datça’nın ziyaretçi sayısının artmasına katkı sağlar mı?” sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır.

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde %84’ü (f=21) “festival Datça’nın ziyaretçi sayısının artmasına katkı sağlar”, %16’sı (f=4) “festival Datça’nın ziyaretçi sayısının artmasına katkı sağlamaz” diyerek görüşlerini belirtmişlerdir. Araştırmacılar tarafından yapılan gözlem ve görüşmelere göre çevre ilçeler ile Datça’yı seven, merak eden ziyaretçiler festivale katılım göstermiştir. Görüşme yapılan

Şekil 9’da katılımcılara sorulan “Datça’da başka festival ve etkinlikler için bir potansiyel bulunmakta mıdır?” sorusuna verilen cevaplar sunulmuştur.

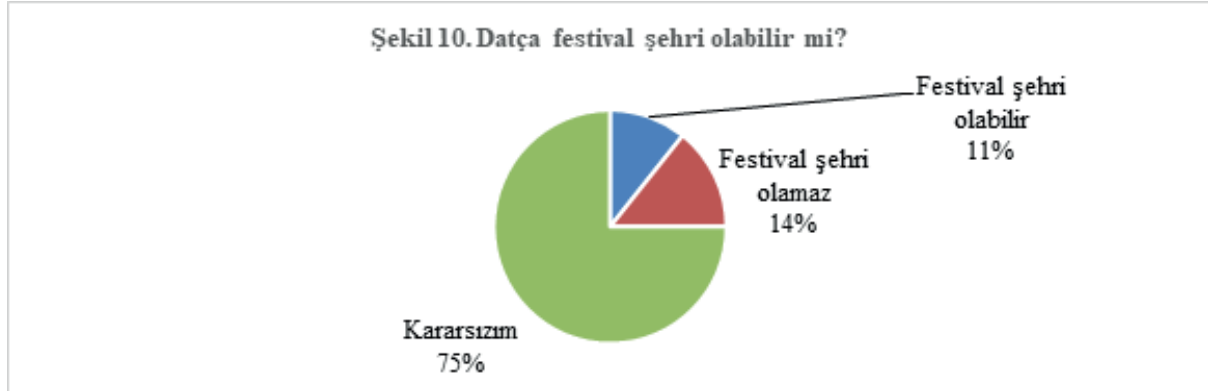
yerel esnaflardan %72’sine göre gerek gelen ziyaretçiler gerekse sosyal medya mecralarında yapılan tanıtım ile paylaşımlar ilerleyen dönemlerde Datça’ya olan ziyaretçi sayısını artıracaktır. Festivaller önemli birer çekicilik olarak destinasyona; ziyaretçi akışı sağlayan, bilinirliği artıran, olumlu imaj yaratılmasında önemli parametrelerden biridir.

Şekil 9’a göre katılımcıların % 84’ü (f=21) “Datça’nın başka festival ve etkinlikler açısından yüksek bir potansiyele

sahip olduğu”, % 16’sı (f=4) “yeni festival ve etkinliklerden ziyade var olanların daha verimli hale getirilerek potansiyelin artırılabilceğini” ifade etmişlerdir.

Şekil 10'da katılımcılara sorulan "Datça bir festival şehri olabilir mi?" sorusuna verilen cevaplar yer almaktadır.

Şekil 10.'de "Datça festival şehri olabilir mi?" sorusuna katılımcıların %12'si (f=3) "festival şehri olabilir", diğer %16'sı (f=4) "festival şehri olamaz-ulaşım, altyapı yetersiz", %72'si (f=18) "bilmiyorum, kararsızım" yönünde görüşlerini belirtmişlerdir.

Sonuç ve Öneriler

Destinasyonların doğal güzelliklerini ve kültürlerini tanıtmak, yöreye sürekli olarak ziyaretçi çekebilme amacıyla gerçekleştirdikleri festivaller aynı zamanda yöre halkının da kendi kültürlerini ve değerlerini devam ettirebilmesi hususunda oldukça büyük önem taşımaktadır.

Bu araştırmada Datça Badem Çiçeği Festivali'nin etkileri yerel esnaf boyutuyla incelenmiştir. İlçenin deniz, kum, güneş turizminin dışında sahip olduğu çekicilikler ile etkinlik turizmi kapsamında festivaller için önemli bir potansiyele sahip olduğu, Badem Çiçeği Festivali'nin diğer festivalleri yapma konusunda yereli cesaretlendirdiği yerel esnaf perspektifinden tespit edilmiştir. Düzenlenen festival ile Datça'nın bilinirliğinin artmasına katkı sağlandığı ifade edilmektedir. Turizmin mevsimsellik etkisinden kurtulmada festivaller destinasyonlar için önemli bir fırsattır. Yerel esnaf da festival boyunca yörede yaşanan canlılık ve hareketliliğe vurgu yapmış, turizmi on iki aya yayma fikrinin kendileri için çok da uzak olmadığı yönünde düşüncelerini ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan yerel esnaf, Badem Çiçeği Festivali'nin yerel ekonomiyi canlandırdığını, festival süresince yerel işletmelere ekonomik hareketlilik getirdiğini belirtmişlerdir. Yöresel ürünlerin tanıtılması ve pazarlanması açısından katkılar sunan festivalin ekonomik etkisinin yerel esnaf tarafından olumlu algılandığı tespit edilmiştir. Literatürde de benzer şekilde bölgelerin festival aracılığıyla daha çok ziyaretçiye adını duyurabilme olanağına sahip olmasının ekonomik kazançları daha da artıracığı ifade edilmektedir [28].

İlki düzenlenen Badem Çiçeği Festivali'nin sürdürülebilirliği için;

- Her yıl düzenlenerek geleneksel hale getirilmesi,
- Badem çiçeklerinin tam olarak açtığı dönemde festivalin yapılması,
- Tüm yerel paydaşların desteğiyle Datça merkez ve çevre köylerde etkinlik sayısının artırılması,
- Festival akşamları için de konser, gösteri vb. etkinlikler düzenlenmesi,
- Tüm kesimlere festivalin duyurulması,

- Yerel halkın festivale tam katılımının sağlanması,
- Yöreye özgü değerlerin ön plana çıkartılarak sadece ekonomik boyutuyla ele alınmaması gerekmektedir.

Bundan sonra yapılacak çalışmalarda yerel halkın, yerel yönetimlerin ve festivale gelen ziyaretçilerin, festivale yönelik algıları ve tutumları ölçülebilir.

KAYNAKÇA

- [1] Karagöz, D. (2006). *Etkinlik Turizmi Ve Etkinlik Turizmi Bağlamında Yabancı Ziyaretçi Harcamalarının Ekonomiye Etkisi: Formula 1 2005 Türkiye Grand Prix Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi SBE.
- [2] Laing, J. (2018). Festival and Event Tourism Research: Current and Future Perspectives. *Tourism Management Perspectives* (25), 165-168.
- [3] Türk Dil Kurumu. Güncel Türkçe Sözlük http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b06fcd56b1851.58701074 (Erişim Tarihi: 24.05.2018).
- [4] Litvin, S. W. ve Fetter, E. (2006). Can a Festival be too Successful? A Review of Spoleto, USA. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 18(1), 41-49.
- [5] Small, K., Edwards, D. ve Sheridan, L. (2005). A Flexible Framework for Evaluating The Socio-cultural Impacts of A (small) Festival. *International Journal of Event Management Research*, 1(1), 66-76.
- [6] Arğan, M. (2007). *Eğlence Pazarlaması*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- [7] Getz, D. ve Page, S. J. (2016). Progress and Prospects for Event Tourism Research. *Tourism Management* (52), 593-631.
- [8] Ekin, Y. (2011). Etkinlik Turizmi Kapsamında Festivaller ve Antalya Altın Portakal Film Festivali'nin Yerel Halk Üzerindeki Sosyal Etkileri Konulu Bir Araştırma. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi SBE.
- [9] Çelik, S. ve Çetinkaya, M. Y. (2013). Festivals in Event Tourism: The Case of International izmir Art Festival. *International Journal of Contemporary Economics and Ad-*

ministrative Sciences, 3(1), 1-21.

[10] Getz, D. (2008). Event Tourism: Definition, Evolution, and Research. *Tourism Management* (29), 403-428.

[11] Organ, K., Koenig-Lewis, N., Palmer, A. ve Probert, J. (2015). Festivals as Agents for Behaviour Change: A study of Food Festival Engagement and Subsequent Food Choices. *Tourism Management* (48), 84-99.

[12] Park, K.-S., Reisinger, Y. ve Kang, H.-J. (2008). Visitors Motivation for Attending the South Beach Wine and Food Festival. *Journal of Travel and Tourism Marketing*, 25(2), 161-181.

[13] Mair, J., & Duffy, M. (2015). Festivals and Sense of Community in Places of Transition: The Yakkerboo Festival, an Australian Case Study, in Jepson, A. Jepson ve A. Clarke içinde, *Exploring Community Festivals and Events* (s. 54-65). London: Routledge.

[14] Baysal, K., Özgürel, G. ve Çeken, H. (2016). Aydın Yöresindeki Yerel Etkinliklerin Kırsal Turizm Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 6(1), 100-108.

[15] Gürsoy, D., Kim, K. ve Uysal, M. (2004). Perceived Impacts Of Festivals And Special Events By Organizers: An Extension And Validation. *Tourism Management* (25), 171-181.

[16] Devine, A. ve Devine, F. (2017). A Strategic Approach to International Event Tourism. N. Ferdinand ve P. J. Kitchen içinde, *Events Management - An International Approach* (s. 317-333). London: Sage.

[17] Jackson, L. A. (2008). Residents' Perceptions of The Impacts of Special Event Tourism. *Journal of Place Management and Development*, 1(3), 240-255.

[18] Özgürel, G., Alan, R. ve Bingöl, Z. (2015). Yerel Kalkınmada Bir Araç Olarak Festivaller: Munzur Kültür ve Doğa Festivali. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 5(2), 113-121.

[19] Atak, O. (2009). Türk Turizminin Tanıtımında Festivallerin Yeri Ve Önemi: Antalya Örneği. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE.

[20] Dieck, M. C., Jung, T. H. ve Rauschnabel, P. A. (2018). Determining Visitor Engagement Through Augmented Reality at Science Festivals: An Experience Economy Perspective. *Computers in Human Behavior* (82), 44-53.

[21] Bilgili, B., Yağmur, Ö. ve Yazarkan, H. (2012). Turistik Ürün Olarak Festivallerin Etkinlik Ve Verimliliği Üzerine Bir Araştırma (Erzurum-Oltu Kırdığı Festivali Örneği). *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2(2), 117-124.

[22] Özdemir, G. ve Çulha, O. (2009). Satisfaction and Loyalty of Festival Visitors. *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 20(2), 359-373.

[23] Şengül, S. ve Genç, K. (2016). Festival Turizmi Kapsamında Yöresel Mutfak Kültürünün Destekleyici Ürün Olarak Kullanılması: Mudurnu İpekyolu Kültür ve Sanat Festivali. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (23), 79-89.

[24] Jago, L., Chalip, L., Brown, G., Mules, T. ve Ali, S. (2003). Building Events Into Destination Branding: Insights From Experts. *Event Management*, 8(1), 3-14.

[25] Datça Belediyesi. *Datça'yı Tanıyalım*. <http://www.datca.bel.tr/datca-yi-taniyalim> (Erişim Tarihi: 24.05.2018).

[26] Badem Çiçeği Festivali. <http://www.bademcicegifestivali.com/bademcicegifestivali.html> (Erişim Tarihi: 04.01.2018).

[27] Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2004). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

[28] Felsenstein, D. ve Fleischer, A. (2003). Local Festivals and Tourism Promotion: The Role of Public Assistance and Visitor Expenditure. *Journal of Travel Research*, 41(4), 385-392.

[29] Martinho, G., Gomes, A., Ramos, M., Santos, P., Gonçalves, G., Fonseca, M. ve Pires, A. (2018). Solid Waste Prevention and Management at Green Festivals: A Case Study of the Andanças Festival, Portugal. *Waste Management* (71), 10-18.